

LEZEN MET BEGRIP

HOORZITTING 6 JULI 2023

WALENTINA COOLS – ALGEMEEN DIRECTEUR

SARAH BEYENS – PEDAGOGISCH BEGELEIDER

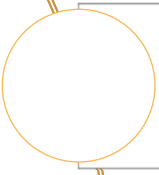

Veranderende context
van lezen & schrijven naar luisteren & kijken

In onze aanpak

CONTEXT: samenwerken met partners om lezen te versterken

BELEID: vertrekkende vanuit een spiegel op de huidige werking (beginsituatie), maatwerk, vertrekkende vanuit effectieve beginsituatie van de school (continu in verandering, afhankelijke factoren (OKI, lerarenteam..)

VAARDIGHEID: leraren trainen door te leren werken met methode en het aanleren van ondersteunende vaardigheden op leraar-, leerling- en schoolniveau

KENNIS: effectief onderwijs in begrijpend lezen, maar daarnaast ook het totaalpakket (leesmotivatie, leesdidactiek, leesomgeving en leesmonitoring) dus misschien verbreden hier

BREED EVALUEREN: inbouwen van monitoring op leerling, leraar,- en schoolniveau.

Wat doet OVSG?

Begeleidingsplan 2022 - 2025

OVSG vzw | Onderwijsvereniging van Steden en Gemeenten
info@ovsg.be | www.ovsg.be

AANBOD

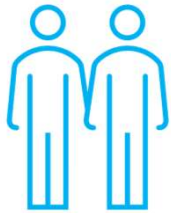
- **Cursus** Al lezend leren ! Begrijpend lezen als brug tussen taal en ik en de wereld
- **Begeleidingen op maat** rond begrijpend luisteren, mondelinge taalvaardigheid, woordenschat didactiek,
- De beste lezer: leer lezen met begrip
- De beste luisteraars zitten in mijn klas
- **Digital lezen**
- Luister- en boekplezier in de kleuterschool ... met LIST
- Netwerk begrijpend **lezen**
- Netwerk begrijpend **luisteren**
- **Netwerk directies**-talenbeleid voeren in je school
- Netwerk **spreekvaardigheid** en interactiekansen verhogen voor **meertalige kleuters**
- Ontluikende geletterdheid voor kleuters met LIST
- Taalverwerving voor onderstalige of taalarme kleuters
- Thematraject Word Leeskrachtig (beleid, didactiek technisch en begrijpend lezen/luisteren, leesmotivatie en leesmonitoring)
- Van aanvankelijk lezen tot vloeiend lezen met LIST
- Vlaams-Nederlands webinar over lezen en geletterdheid
- Webinar werken met boeken in de klas, wat als lezen moeilijk gaat ? Aan de slag met de **KOALA resultaten**
- Wegwijs in **schrijfonderwijs**
- **Werken met boeken** in de kleuterklas
- Werken met boeken in jouw klas
- **Leerlokaal**, een totaalverhaal tussen Nederlands, ik en de wereld en Kunst en Cultuur
- Leerlokaal, een totaalverhaal tussen Nederlands, digitale geletterdheid, STEM en wiskunde.

Aantal bereikte scholen m.b.t. lezen

BEGELEIDING	#scholen
De PBD versterkt het onderwijskundig (talen-)beleid in de 3de kleuterklas/1e leerjaar	119
De PBD versterkt leraren en begeleidt scholen bij het creëren van een krachtige (taal)leeromgeving.	141
De PBD versterkt de didactiek m.b.t. het leesonderwijs	136
De PBD begeleidt scholen bij het begrijpen en omzetten van data uit de Koala-screening naar concrete acties om de school- en klaswerking te optimaliseren	136
THEMATRAJECT	#scholen
Thematraject: Taal in de kleuterklas	34
Thematraject: Word lees-krachtig (jaar 1)	23
Thematraject: Word lees-krachtig (jaar 2)	12
SCHOOLTEAMCURSUS	#scholen
Begrijpend lezen: de beste lezers zitten in mijn klas!	13
Oren open! Begrijpend luisteren in de kleuterklas (basis)	11
Schoolteamcursus op maat van de school	10
FUNCTIETRAJECT	#deelnemers
Functietraject: Word leescoach in jouw school	36
INDIVIDUELE CURSUS	#deelnemers
Bouwen aan taalintegratie in de kleuterklas	35
DENK 2de en 3de graad	84
Krachtig aan de slag met jeugdliteratuur in de klas	12
LIST 1ste graad - 1ste leerjaar	30
LIST 1ste graad - 2de leerjaar	25
LIST kleuters	56

Omkadering

PBD 21 + 5 Fte
Kerntaak 1 → 5

Impuls 2,5 Fte
Effectieve didactiek

Eigen middelen 8 Fte
Vorming

AANTAL:

574 Scholen

15479 Personeelsleden

RATIO:

1 op 20 scholen

1 op 543 personeelsleden

Resultaat:

1 op 4 scholen ondersteuning
op vlak van taalbeleid/Lezen

LeerLokaal, ons nieuw leerplan!

- ▲ Kenniscreatie (kennis- vaardigheden-impresies en attitudes)
- ▲ Slim geïntegreerd onderwijs
 - ▲ Functioneel, doelgericht en betekenisvol leesonderwijs
 - ▲ Transfer naar andere leergebieden
 - ▲ Schrijven ondersteunt lezen (graphic organizers, teksten)
 - ▲ Rijke teksten staan centraal
 - ▲ Geïntegreerde thematrajecten:
 - ▲ Nederlands-ik en de wereld- kunst en cultuur
 - ▲ Nederlands- STEM- digitale geletterdheid- wiskunde

Begeleiding & Professionalisering

Samen een sterk verhaal in onze scholen brengen met het begeleidingsplan als richtsnoer.

Traject WORD LEESKRACHTIG

Dr. Thoni Houtveen

DENK! Lezen met begrip

- expliciete instructie en kennisontwikkelingslessen
- recent, divers en kwalitatief boekaanbod
- Brede thema's- geïntegreerd werken: transfer naar andere inhoud
- transfer tussen lezen en schrijven
- brede monitoring op diverse op leerling-leraar-en schoolniveau en zorg hand in hand

Onderwijs in begrijpend lezen

1 LAAT LEERLINGEN LEZEN MET EEN DOEL
Betekenisvolle en motiverend leesonderwijs is altijd verbonden aan een concreet doel en eindproduct. Formuleer bijvoorbeeld een open onderzoeksvraag waar leerlingen al lezen de antwoorden op proberen te vinden. Een eindproduct maken, zoals een tentoonstelling, vergroot de betrokkenheid en motivatie en de noodzaak teksten actief te verwerken.

2 ZORG VOOR KWALITATIEF GOEDE BOEKEN EN TEKSTEN
Voor goed onderwijs in begrijpend lezen zijn rijke teksten nodig. Rijke teksten bevatten onder andere een gelaagde inhoud, zinnen met signaal- en verbindingswoorden en origineel taalgebruik.

3 STEL ALLE LEERLINGEN IN STAAT KENNIS TE ONTWIKKELEN
Werk met rijke teksten voor alle leerlingen. Zorg dat zwakkere lezers op voorhand over voldoende voor kennis en woordenschat beschikken. Bied hun extra leestijd, herhaal instructie en oefen lees- en schrijfstrategieën.

4 WERK DOELGERICHT AAN OPBRENGSTEN
Leg de aanpak voor goed leesonderwijs vast in een leesbeleidsplan voor de hele school. Daarin staat welke doelen de school met de leerlingen wil bereiken en welke voorwaarden de school daarvoor creëert.

5 WERK MET BREDE THEMA'S
Bouw met leerlingen aan hun kennis van de wereld en een rijk woordenschat door hen voor langer tijd verschillende teksten te laten lezen over een breed thema. Dit is essentieel voor hun leesbegrip.

6 ONDERSCHIED TWEË TYPEN LESSEN
Leerlingen lezen in de kennisontwikkelingslessen zelfstandig rond een thema, maken aantekeningen en discussiëren over wat de ze geleerd hebben. In de expliciete-instructies leren leerlingen hoe zij grip kunnen krijgen op een moeilijker tekst.

7 VOLG, TOETS EN GEEF FEEDBACK
Het is cruciaal om de vorderingen van leerlingen te volgen en hun leesontwikkeling met hen te bespreken. Op basis daarvan bepalen de leraren het onderwijsaanbod dat nodig is om bij alle leerlingen goede resultaten te bereiken.

Lezen
STICHTING LEZEN

De zeven pijlers van onderwijs in begrijpend lezen

Good practices in de kijker!

De leestijd ging omhoog en leerkrachten volgden bijscholing. Na anderhalf jaar intensief werken, zie ik dat de kinderen gericht lezen en zelfs met meer focus naar elkaar luisteren

- Juf Hilde van gemeentelijke basisschool De Klinker

▲ Shiham, Jonas, Anur, Sanai en Ilya van basisschool De Klinker getuigen hoe graag ze lezen © Sebastiaan Franco

Deze school krijgt iedereen aan het lezen: “Als ik geld krijg van mijn oma, koop ik een boek. Binnenkort krijg ik mijn eigen boekenkast”

Ingrid De Vos 17 mei 2023, 9:00

🕒 Laatste update 9:23

Na [de doemberichten over de leesprestaties van de Vlaamse kinderen](#) trokken we naar de gemeentelijke basisschool De Klinker. Hier zijn ze net blij als ze mogen lezen, getuigen vijf kinderen van het vierde leerjaar. En daar doen ze hun voordeel mee. “Intensief inzetten op begrijpend lezen deed de

LEZEN

Boekenjuf 2023 maakt prioriteit van begrijpend lezen

Donderdag 25 mei 2023 om 3:25 uur

Bibliotheek als partner

Duurzame samenwerking tussen school en bibliotheek.

Divers, kwalitatief en actueel aanbod in **de lokale bib.**

Divers, kwalitatief en actueel aanbod **op school** (klasbib & schoolbib) - nood aan budget en structurele samenwerking

Professionaliseren bibliotheekmedewerkers.

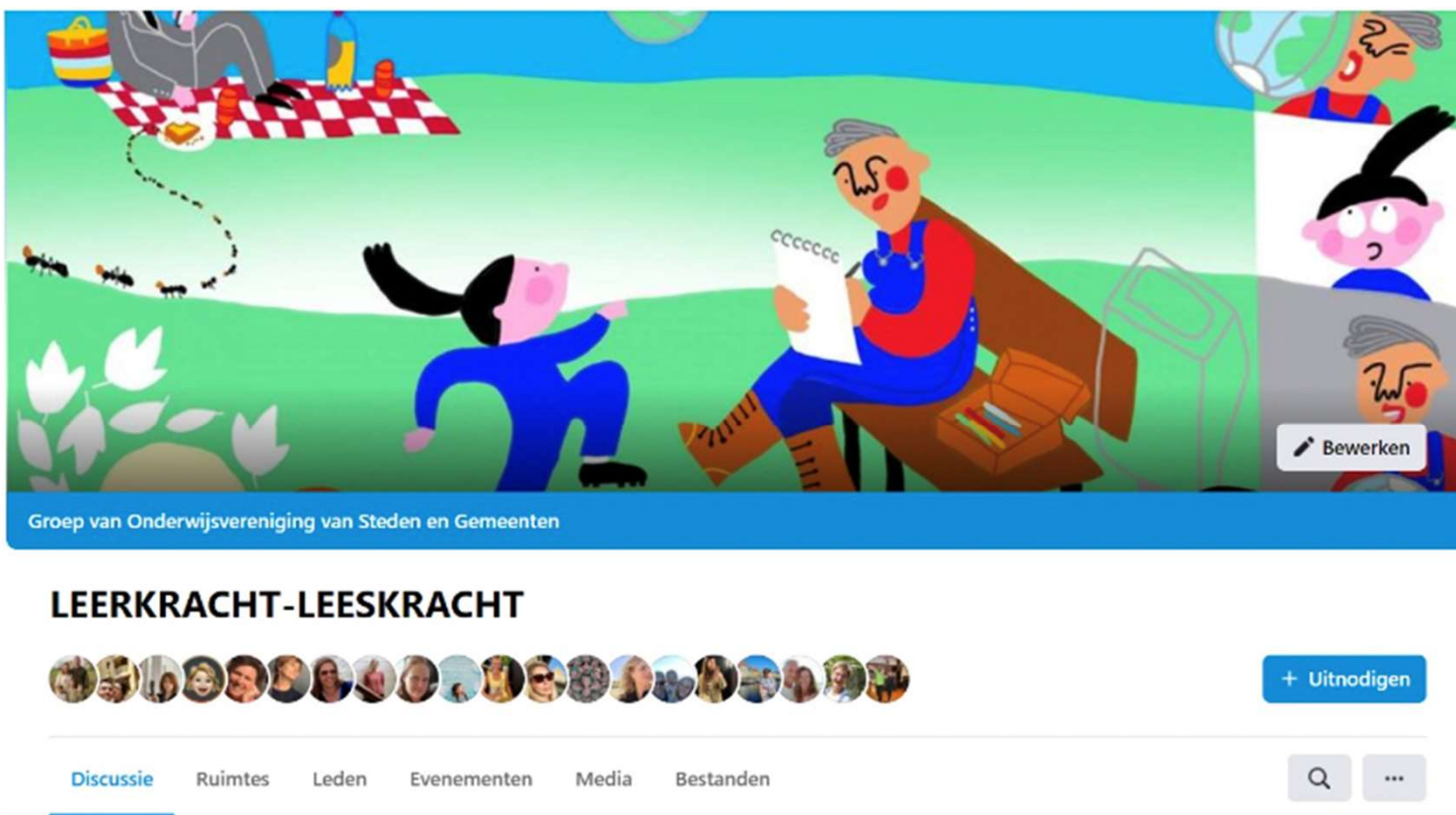
Publicaties

OVSG | politeia

Leerkracht Leeskracht

6100 leden overschreden

Nieuw boeken in de kijker

Leerkracht-Leeskrachttips
voor de klasvloer

Leesbrede initiatieven in
Vlaanderen en Nederland

Vragen & antwoorden van
leden over leesonderwijs

Functietraject leescoach

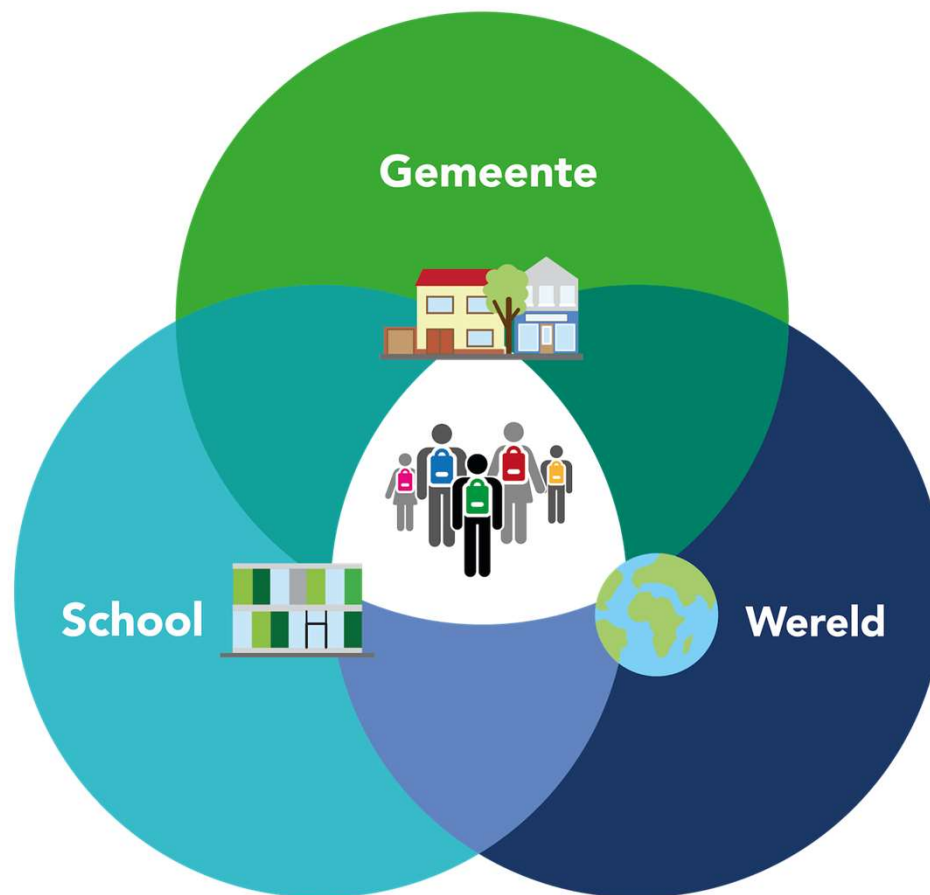
Inzetten op expertise en de uitbouw van een kernteam leesonderwijs op de eigen school:

- Krachtig leesbeleid
- Leesdidactiek tot op de klasvloer
- Leesmonitoring en zorg
- Een motiverende leesomgeving

Samen naar een sterk leesbeleid

Partner in onderwijs

Partner in voorschoolse- en buitenschoolse opvang

OVSG

Aan de slag met taal!

Als een kind een taal goed beheerst, biedt dit stevige kansen in het leven. Daarnaast is taal ook belangrijk voor de dagelijkse communicatie. Het onderwijs en ook de buitenschoolse opvang spelen hierbij een belangrijke rol. Als die twee werelden samen komen bieden ze kinderen ontzettend veel mogelijkheden om zich te ontwikkelen. Maar hoe doe je dat? Wat is belangrijk als het gaat om taalverwerving en waar zetten we dan best op in?

In deze workshop leer je hoe kinderen taal verwerven en hoe we die taal verder kunnen stimuleren. We reflecteren over jullie huidige aanpak en je krijgt tips om zelf een talige basishouding aan te nemen. Aan de hand van concrete spelletjes leer je hoe je met een minimum aan materialen taal kan stimuleren.

Na deze workshop ga je naar huis met een hoop praktische tips en ideeën waar je meteen mee aan de slag kan gaan.

Partnerschap met KOOGO

Partner in het leesoffensief

Het Leesoffensief

- Actie 2 leestutoren
- Actie 4 26/28 /29 didactische voorleeskaders
- Actie 5/24 /35 leesscans
- Actie 14 boekencollecties
- Actie 27/30 professionaliseringsaanbod
- Actie 31 rijke teksten in leermaterialen
- Actie 34 auteurslezingen en leesresidenties
- Actie 37 leesbevorderingsorganisaties en bibliotheken
- Actie 39/40 kennis versterken in opleidingen
- Actie 47 participeren aan kenniscentrum
- Actie 48 lid adviesraad

Partnerschap met VOS-ABB

Vlaams-Nederlands webinar over lezen en geletterdheid

Op 18 maart kan je gratis het webinar *It takes a village to raise a child – samen werken aan geletterdheid* bijwonen. Dit internationale webinar dat OVSG samen met de Nederlandse collega's van VOS/ABB organiseert, is een vervolg op twee eerdere zeer goed bezochte online seminars over dit onderwerp.

Slotbeschouwingen

Wat weten we?

PIRLS 4de leerjaar

2016/2018 Resultaten PIRLS

2021/2023 Resultaten PIRLS

OVSG-Toets 6de leerjaar

2018 → 74,6

2019 → 73,4

2020 → 70,80

2021 → 71,67

2022 → 63,15

2023 → 63,41

schoolfeedbackrapport
professionalisering en
begeleiding op maat van
de school

Jaarklas

1

2

3

4

5

6

corona

Aanbevelingen

- Het lerarentekort zet sterk leesonderwijs op school onder druk. Maak hier prioritair werk van.
- Tijd geven en nemen om nieuwe inhoud tot op de klasvloer te implementeren (Leesoffensief (lancering nov 21), Leesscan (2021), Prioritaire nascholingen (2020-2022), Sleutels voor begrijpend lezen (2019), Sleutel 6 nog in ontwikkeling)
- Leerlingen in het secundair onderwijs, zijn de ouders van morgen. Blijf ook in het secundair onderwijs inzetten op krachtig leesonderwijs.
- Schrijven ondersteunt het “lezen met begrip”, nood aan verdere onderzoek & aanpak
- Nood aan professionele dialoog tussen leerkrachten.
- Geef leerkrachten inspiratie over motiverende boeken – conform de literatuurcirkels in Nederland.
- Investeer in gunstige leeromstandigheden voor iedereen. Voorzie stimulerende maatregelen voor leerlingen die opgroeien in een (kans)arme thuissituatie en zet in op bijkomende ondersteunende maatregelen in de klas voor deze doelgroepen.
- Nood aan kwaliteitslabel leermiddelen
- Een duurzame en coherente aanpak in leesonderwijs vraagt verdiepende professionalisering, een sterk boekenaanbod en de installatie van een kernteam op elke school. Blijf (extra) investeren in duurzame professionalisering en begeleiding
- ◇ ○ Zet in op de lokale samenwerking tussen cultuur, welzijn en onderwijs.
- ▲ ○ Een growth mindset : geloof in LEESkracht van onze leerlingen, leraren en directies!

www.ovsg.be

www.facebook.com/ovsgvzw

www.twitter.com/OVSG_onderwijs

www.linkedin.com/company/ovsg

www.instagram.com/ovsg_onderwijs

